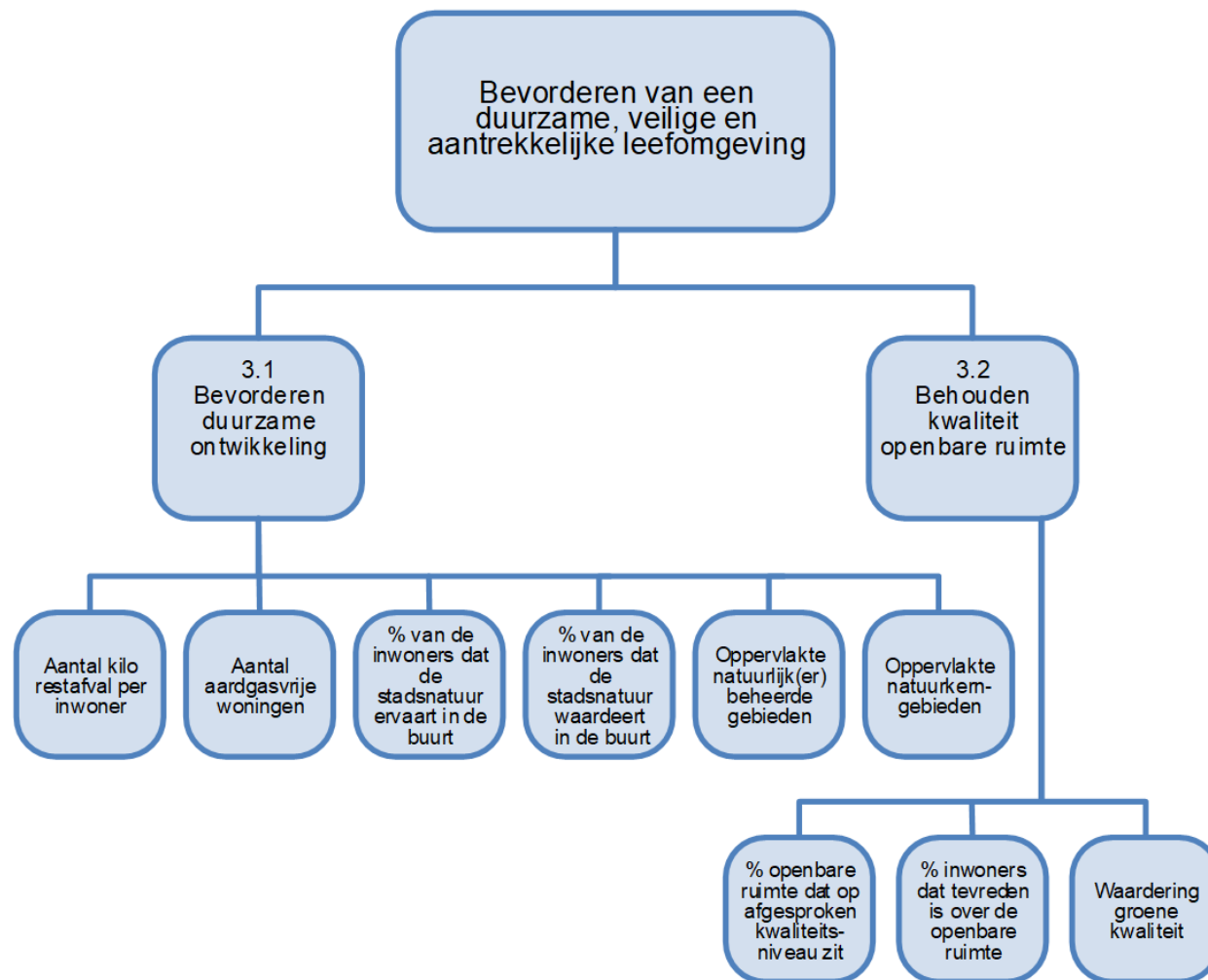

gemeente
Zoetermeer

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen

Financiën

	Bedragen x €1.000						
	TB1	MJB 2024 - 2027				Doorkijk MJB	
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1 Financiële ontwikkelingen bestand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)							
1.1 Gegevens- en informatiebeheer	-37	-178	-178	-178	-178	-178	-178
1.2 Stadsecologie	-100	-105	-105	-105	-105	-105	-105
1.3 Herfasering Coornherthove 2025 Indexering en VTA van 15 naar 20%	797 -107	-797					
1.4 Voorziening Tunnelbak Europaweg Indexering naar prijspeil 2024	-98						
1.5 Assetmanagement openbare ruimte	-406	-735	-500	-500	-500	-500	-500
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen							
2.1 Exploitatie bewaakte fietsenstallingen	-400	-408	-408	-408	-408	-408	-408
2.2 Nota Onderhoud openbare ruimte (NOOR)	-16	-3	40	-300	-605	-868	-1.825
2.3 Verhoging VTA (Voorbereiding, Toezicht en Administratie) norm NOOR van 15% naar 20%	-555	-537	-542	-548	-553	-559	-610
2.4 Aanbesteding parkeerbeheer	100	102	102	102	102	102	102
2.5 Implementatie gedragscode soortbescherming		pm	pm	pm	pm	pm	pm
2.6 Aanvullende prijsindex t.o.v. begroting	-2.000	-2.100	-2.100	-2.100	-2.100	-2.100	-2.100

3 Beleidswijzigingen							
3.1 Bomenbeleid		pm	pm	pm	pm	pm	pm
3.2 Programma Buitenruimte			pm	pm	pm	pm	pm
3.3 Uitvoering Klimaatadaptatie strategie (Meer schaduw in de wijken)		-133	-133	-133	-133	-133	-133
3.4 Schoon is gewoon - dekking SUP	-540 540	-540 540					
3.5 Uitbreiding wagenpark	-7	-14	-14	-14	-14	-14	-14
3.6 Extra kosten vervoer en opvang van hulpbehoevende dieren	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
3.7 Besteding duurzaamheidsfonds - dekking reserve		-150 150	-330 330	-250 250			
TOTAAL SALDO PROGRAMMA	-2.829	-4.908	-3.838	-4.184	-4.494	-4.763	-5.771

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

1.1 Gegevens- en informatiebeheer

De gegevens in de basisregistratie grootschalige topografie (BGT), het beheersysteem en in aanpalende systemen zijn essentieel voor alle stappen in het beheer. Het aantal wijzigingen in gegevens neemt enorm toe door binnenstedelijk bouwen, reconstructies, toevoegen en verwijderen van assets. Dit is niet meer uitvoerbaar binnen de huidige capaciteit. Uitbreiding is nodig om aan de wettelijke verplichting te voldoen van goede en actuele gegevens en de controle hierop te waarborgen. De ervaring leert dat het gebruik van meer data meer kosten met zich mee brengt. In 2023 en 2024 is er tijdelijk budget toegekend voor data en software. Het bedrag is structureel nodig.

1.2 Stadsecologie

Op stadsecologie zit al enkele jaren een overschrijding van circa € 100.000. Het gaat hierbij om een toename van vraagstukken vanuit de nieuwe wetgeving zoals de Omgevingswet en het opstellen van daarbij behorende producten:

- Omgevingsplan
- Wettelijke vereisten bij bouw en verbouw (energietransitie, isolatie)
- Soorten Management Plan en gedragscode (voor de soortenbescherming)
- Toetsing van het onderdeel natuurbescherming binnen de Omgevingswet bij vergunningverlening.

1.3 Herfasering uitvoering Grootonderhoud/vervangingen Coornherthove

In het Tweede Tussenbericht 2023 is melding gemaakt van de uitvoering van groot onderhoud/vervangingen Coornherthove, maar de uitvoering verschuift naar 2025. Daarnaast is het bedrag in de begroting niet geïndexeerd naar prijspeil 2024 en 2025. Ook is de aanpassing van de Voorbereiding, Toezicht en Administratie (VTA) norm van 15% naar 20% (zie ook onderdeel 2.4) voor deze incidentele post hier opgenomen.

1.4 Indexering uitvoering Groot onderhoud Tunnelbak Europaweg

In het Tweede Tussenbericht 2023 is een voorziening gevormd voor groot onderhoud aan de tunnelbak Europaweg. Naast de constructieve aanpassingen is ook groot onderhoud aan de weg nodig. De voorbereiding en uitvoering van deze werkzaamheden is samengevoegd voor efficiency en minder verkeersoverlast. De uitvoering van de werkzaamheden is in 2025. Het bedrag in de voorziening is gebaseerd op prijspeil 2023. Vanwege de latere uitvoering is de voorziening qua prijspeil niet toereikend en is aanvulling nodig met € 98.000 (prijspeil 2024). De prijsindexatie naar 2025 verloopt via de programmabegroting.

1.5 Assetmanagement openbare ruimte

De raad heeft bij de evaluatie over de Mandelabrug het college de opdracht gegeven het assetmanagement in de gemeente de komende jaren te ontwikkelen. Voor 2024 ligt de focus op het opstellen van beheerplannen per kapitaalgoed, een strategisch beheerplan openbare ruimte en het organiseren van voldoende kennis, onder andere op het gebied van civieltechnische kunstwerken, groen/bomen en wegen. Om deze plannen op te zetten en vervolg te geven aan de hieruit komende ontwikkelagenda's is budget nodig voor extra capaciteit en ondersteuning. In het 4e kwartaal komen wij met een plan van aanpak voor het verder implementeren van assetmanagement binnen Stadsbeheer.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

2.1 Exploitatie bewaakte fietsenstallingen

De aanbesteding van de exploitatie fietsenstallingen voor de periode 2024/2025 met de optie om deze driemaal met twee jaar te verlengen is € 400.000 hoger dan het beschikbare budget.

2.2 Nota onderhoud openbare ruimte (NOOR)

De NOOR is vastgesteld voor de periode 2023-2026 met een financiële doorkijk tot 2064. De NOOR wordt om de vier jaar geactualiseerd. Vooruitlopend op de vaststelling van een nieuwe NOOR houden wij voor 2027-2030 de geraamde bedragen vanuit de huidige NOOR aan (aangepast naar huidige prijspeil). Deze hogere kosten worden voor een groot deel gedekt uit de gereserveerde budgetten voor de groei van de stad.

2.3 Verhoging VTA (Voorbereiding, Toezicht en Administratie) norm NOOR van 15% naar 20%

De VTA norm van 15% die is meegenomen in de NOOR is niet toereikend. Op basis van de realisatie van de afgelopen twee jaar en de verwachtingen voor

de toekomst is een verhoging nodig naar 20%. De hogere kosten komen onder andere door de extra werkzaamheden vanuit het nieuwe participatiebeleid, krapte op de arbeidsmarkt waardoor meer inhuur plaatsvindt en complexer werk door binnenstedelijke bouwactiviteiten.

2.4 Parkeerbeheer

De aanbesteding van betaald parkeren voor de periode 2024-2028 met driemaal de mogelijkheid om met één jaar te verlengen is € 100.000 lager dan het begrote budget.

2.5 Implementatie gedragscode soortbescherming

De nieuwe gedragscode soortbescherming gemeenten legt strengere eisen op dan de vorige gedragscode. Om met deze gedragscode te mogen werken is actualisatie en invoeren van natuurbeleid noodzakelijk. Zonder een gedragscode moeten we voor elke activiteiten waarbij beschermde soorten, ondanks alle voorzorgsmaatregelen, risico lopen, een ontheffing aanvragen. Dit is duurder dan het implementeren van de gedragscode.

2.6 Aanvullende prijsindex t.o.v. begroting

De intern toegepaste indexering van de budgetten komt niet overeen met de ontwikkelingen in de markt voor de volgende onderdelen:

- **Energielasten Openbare verlichting (€ 300.000)**
Het verbruik van de openbare verlichting is door het omvormen naar Led de afgelopen jaren omlaaggegaan. Door de blijvend hoge prijzen voor elektra en een forse verhoging van het vastrecht zijn de begrote energielasten onvoldoende.
- **Dagelijks onderhoud en beheer (€ 1.000.000)**
De in de contracten afgesproken index (prognose) over de periode 2022-2024 is 20,7%. De indexering in de begroting is 15,4%, per saldo is circa 5% aanvullende indexering nodig.
- **Grootonderhoud en vervangingen (2024 € 700.000; 2025-2029 € 800.000)**
Voor deze activiteiten is de Grond-, Weg- en Waterbouwindexering leidend. Deze index is voor de periode 2022- 2024 (2024 prognose) gemiddeld 23,7%. In de begroting is voor deze activiteiten een indexering van 13,7% toegepast. Om de projecten uit te voeren, is een minimale structurele aanvullende prijsindex nodig van 6% in 2024 en 7% vanaf 2025.

Beleidswijzigingen

3.1 Bomenbeleid

In het coalitieakkoord is opgenomen dat inwoners meer invloed krijgen wanneer zij overlast ervaren door bomen. In 2024 komt er een raadsvoorstel.

3.2 Programma Buitenruimte

De vraag voor de buitenruimte verandert. Wij staan voor grote opgaven, onder andere rond gezondheid, woon- en werkomgeving, mobiliteit, klimaat en energietransitie. Deze opgaven vragen elk hun plek in de buitenruimte waarvoor een integraal kader nodig is. Er zijn keuzes nodig om te bepalen waar, hoe en met welke prioriteit wij invulling geven aan de opgaven. Op het niveau van de stad komt dit in de ruimtelijke strategie. Het programma Buitenruimte is een uitwerking van de ruimtelijke strategie en biedt een inhoudelijk integraal kader om gericht aan de buitenruimte te werken.

3.3 Uitvoering Klimaatadaptatie strategie

Op 20 juni 2023 is de klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda door de raad vastgesteld. In de uitvoeringsstrategie is de maatregel meer schaduw in de wijken opgenomen voor € 200.000 (prijsspeil 2023). Hiervan is € 80.000 gedekt. Zoals aangegeven onder financiën in de toelichting van het raadsvoorstel is er € 120.000 (geïndexeerd naar prijspeil 2025 133.000) structureel extra nodig om aan de slag te gaan met de maatregel meer schaduw in de wijken.

3.4 Schoon is gewoon

Het project Schoon is Gewoon (SIG) heeft de afgelopen jaren in de gemeente Zoetermeer verschillende initiatieven ontplooid om zwerfafval aan te pakken. Onder andere de zwerfafvalvergoeding 2013-2022 heeft hieraan bijgedragen. Met het aflopen van deze vergoeding en de introductie van het nieuwe Single Use Plastic-budget (SUP-budget) bouwen we voort op de positieve resultaten van SIG en zorgen dat het SUP-budget effectief wordt ingezet om een schone buitenruimte te waarborgen. We verwachten dat deze vergoeding vanaf 2026 afneemt. In het tweede kwartaal 2024 ontvangt de raad hiervoor een voorstel.

3.5 Uitbreiding wagenpark

Directievoerders en toezichthouders verrichten dagelijks werk op verschillende projectlocaties die over de gehele gemeente verspreid zijn. Om dit werk uit te voeren is het gebruik van een bedrijfswagen (elektrisch) noodzakelijk. De huidige capaciteit van het wagenpark laat dit niet toe en wordt uitgebreid van twee naar vier bedrijfswagens. Voor de dekking van de jaarlijkse lasten is € 14.000 aanvullend budget nodig.

3.6 Extra kosten vervoer en opvang van hulpbehoevende dieren

De dierenambulance heeft aangegeven dat zij door kostenstijgingen niet meer uitkomen met de bijdrage van € 50.000 vanuit Zoetermeer. In 2023 waren de kosten bijna € 100.000. In de 2e helft van 2024 ontvangt de raad een voorstel voor het borgen van de wettelijke taken voor het vervoer en opvang van dieren.

3.7 Besteding Duurzaamheidsfonds

Voor de uitvoering van het klimaatakkoord heeft de gemeente in 2022 € 700.000 ontvangen van het rijk. De middelen zijn via resultaatbestemming in 2022 overgeheveld. In 2023 zijn de middelen niet uitgegeven, maar is wel duidelijk geworden waar de middelen het beste in te zetten. VvE's staan voor een grote opgave als het gaat om verduurzaming van hun bestaande vastgoed. Als gemeente kunnen we dit niet bekostigen of financieren. Het voorstel is om VvE's een korting of vrijstelling te geven van de bouwleges. Het gaat dan om één of meer ton aan leges die door VvE's aan de gemeente moeten worden betaald. Voorgesteld wordt om de klimaatgelden aan ons duurzaamheidsfonds toe te voegen om de korting/vrijstelling van leges voor enkele VvE's te kunnen dekken. De verwachte uitgaven van het fonds ten behoeve van VvE's bedragen voor 2025: € 150.000, 2026: € 300.000 en 2027: € 250.000.

Wijzigingen indicatoren

Doelstelling 3.1

Toevoegen van recycle percentage als prestatie-indicator.

Vanuit de Rijksoverheid is de ambitie om 75% van het huishoudelijk afval te scheiden. Op dit moment heeft Zoetermeer een recycle percentage van 39%. Op basis van de gestelde doelen in het nieuw op te stellen afvalbeleidsplan geeft het recycle percentage een indicatie of de maatregelen uit het plan het gewenste effect geven. Daarnaast maakt dit zichtbaar hoe Zoetermeer zich verhoudt ten opzichte van de landelijke trend.

Prestatie-indicatoren 3.1

Het voorstel is om de indicator voor textiel te verwijderen. Textiel is slechts een kleine afvalstroom ten opzichte van de andere afvalstromen. Daarnaast is de hoeveelheid textiel in het restafval beperkt.

Het voorstel is de indicatoren voor glas, papier en karton, Plastic, Blik, Drankkartons (PBD) en Groente, Fruit, Tuinafval + etensresten (GFT+e) te wijzigen. Op dit moment staan er de kilogrammen per inwoner per afvalstroom. Met het aangeven van het percentage gescheiden ingezameld per afvalsoort, ten opzichte van het totaal opgehaalde afval van die afvalsoort geeft de indicator beter inzicht in het effect van het gevoerde beleid.

Verwijderen indicator/trendgrafiek:

- Totale CO2-uitstoot in de gemeente voor alle sectoren (in ton)
We hebben geen lokaal beleid voor alle sectoren en voor deze indicator hebben we ook geen lokale doelstelling.
- Geïnstalleerd vermogen in zonne- en windenergie in Megawatt (MW)
Vervangen door alleen zonne-energie. Het beleid is om geen extra windmolens te plaatsen.

Verwijderen prestatie-indicator:

- Totaal aantal MW vermogen windenergie
Het beleid is om geen extra windmolens te plaatsen.
- Jaarlijks energieverbruik gebouwde omgeving per inwoner in Giga-Joule (GJ)
Hier hebben we geen beleidsdoelstelling op.

Voor het beleid geven deze afzonderlijke indicatoren onvoldoende inzicht. In een afzonderlijke rapportage informeren wij jaarlijks over de energietransitie met verschillende indicatoren.

Afwijkingen investeringen en voorzieningen

Afwijking geïnvesteerde activa/voorzieningen	
Onderwerp	Toelichting onderwerp
Voorziening Tunnel Europaweg	In het Tweede Tussenbericht 2023 is een voorziening gevormd voor groot onderhoud aan de tunnelbak Europaweg. Echter het jaar van aanwending van de voorziening is nog niet begroot. Doordat naast de constructieve aanpassingen ook grootonderhoud aan de weg staat ingepland, is de uitvoering van deze werkzaamheden samengevoegd zodat de verkeersoverlast wordt beperkt tot één moment. De werkzaamheden aan de weg kunnen niet eerder dan in 2025 worden uitgevoerd en bedragen na indexering € 1,248 mln.
Vervangingen Nota onderhoud openbare ruimte (NOOR)	De NOOR is vastgesteld voor de periode 2023-2026 met een financiële doorkijk tot 2064. De NOOR wordt om de vier jaar geactualiseerd. Vooruitlopend op de vaststelling van een nieuwe NOOR houden wij voor

	<p>2027-2030 de geraamde bedragen vanuit de huidige NOOR aan (aangepast naar prijspeil op basis van de Grond-, Weg- en Waterbouwindex). Bij deze actualisatie is ook de verhoging van de VTA (voorbereiding, toezicht en administratie) kosten van 15% naar 20% opgenomen. Deze hogere kosten komen onder andere door de extra werkzaamheden door het nieuwe participatiebeleid, krapte op de arbeidsmarkt waardoor meer inhuur plaatsvindt en complexer werk door binnenstedelijke bouwactiviteiten.</p> <p>Ophoging bestaande investeringskredieten: 2024 € 1.268.000 2025 € 1.465.000 2026 € 1.465.000 2027 € 1.465.000</p> <p>Aanvraag nieuwe investeringskredieten: 2028 € 7.709.000* 2029 € 7.709.000 2030 € 7.403.000 * voor 2028 geeft dit een mutatie van -/- € 871.000 in de begroting/budgettering omdat de investeringscijfers van 2027 ook voor 2028 zijn opgevoerd.</p> <p>De hieruit voortvloeiende (aanvullende) kapitaallasten bedragen worden verwerkt in de exploitatiebegroting van programma 3.</p>
Uitbreiding wagenpark	Voor het uitbreiden van het wagenpark met twee elektrische dienstauto's is een investeringskrediet van € 70.000 nodig.
Herfasering aanwending voorziening Mandelabrug	<p>Voor de calamiteit van de Nelson Mandelabrug is een voorziening gevormd. Voor de jaren 2024 t/m 2027 is de herfasering nog niet begroot. Om deze reden worden de uitgaven voor de huur van de brug en de opslag van de beeldende kunst voor de jaren 2024-2027 hier gemeld.</p> <p>2024 € 85.000 2025 € 85.000 2026 € 93.000 2027 € 93.000 Totaal € 356.000</p>

Technische begrotingswijzigingen

Niet van toepassing.

Risico's

Sturing op de infrastructuur in de ondergrond

Verschillende maatschappelijke opgaven vragen om nieuw beleid en maatregelen. Hierbij valt te denken aan aanleg warmtenetten, verzwaring van het elektriciteitsnet, binnenstedelijk bouwen, etc. Dit heeft impact op de ondergrondse infrastructuur en moeten onderdeel worden van de planvorming, besluitvorming en uitvoering in de gemeente. Er zijn keuzes nodig terwijl er nog veel onzeker is. Op strategisch niveau is daarom sturing nodig op de ondergrond om effectief te opereren en passend te reageren op toekomstige opgaven. De kans is groot dat dit in de toekomst meer capaciteit vraagt van de gemeente.

Structurele toename vervangingsopgave kapitaalgoederen

In de nota onderhoud openbare ruimte is een meerjarenoverzicht gegeven van het groot onderhoud en vervanging van de kapitaalgoederen en de daarbij behorende financiën. Hierin zien wij vanaf 2034 een grote stijging voor groot onderhoud en vervanging van diverse kapitaalgoederen vanwege de leeftijdsopbouw van de stad.

Witte vlekken in nota onderhoud openbare ruimte (NOOR)

In de nota Onderhoud openbare ruimte zijn nog niet de budgetten van alle activiteiten en kapitaalgoederen opgenomen. Dit komt omdat niet alle informatie bij het opstellen bekend was. Met het oog op het implementeren van assetmanagement gaan wij als eerste stap van alle kapitaalgoederen controleren of de informatie actueel, betrouwbaar en compleet is. Rond de zomer 2024 moet deze stap zijn afgerond. Afhankelijk van de uitkomsten nemen we in de begroting 2025-2029 geactualiseerde bedragen op.